

Reflektioner utifrån ett lic- projekt om allmän kurs rörande folkhögskolans marknadsföring

Gustav Fridolin,
Lärare Stadsmissionens folkhögskola
Doktorand

”Lite skäms jag ju...”

Stress, klass och förhandlingar om respektabilitet
bland deltagare i folkhögskolans allmänna kurser

Gustav Fridolin

EDU

Edutopia (Not) Created: Swedish Folkbildning as Ideal and Practice

Gustav Fridolin
University of Gothenburg

ABOUT EDUCARE

FOR

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

NO. 2 (2025): ARTICLES / Articles

Att ha hittat hem i folkhögskolan och ändå skämmas: Dubbla
känslor bland deltagare i folkhögskolans allmänna kurs

Värderad som lärande människa – eller tillbakahållen
och stressad: upplevelser av utbildning i allmän kurs på
folkhögskola

Johan Söderman

Göteborgs universitet

<https://orcid.org/0000-0002-2857-1417>

2025:2

EDUCARE

Jag närmade mig egentligen folkhögskolan med misstänksamhet. Mitt egentliga problem är ju att jag inte har något annat att göra, och det kommer inte folkhögskolan kunna hjälpa mig med. Likadant tror jag att vi alla tänker. Därför är det lite lätt att glömma att folkhögskolan faktiskt skyddar oss från att bara sitta hemma.

Jag förstår att vi var lite besvärliga för skolan. Vi tycker den ska fungera precis som vi vill, och många har bråttom. Samtidigt förstår jag väl att vi måste öppna oss för att vara i utbildning, och det kan ta lite tid. Det är som att skolan måste vinna oss först, innan vi klarar utbildningen.

Per Åsbrink, 1946 (min bearbetning)

Reflektioner

Allmän kurs, och de utmaningar som är förknippade med den, är en av folkhögskolans starkaste traditioner.

*"Då blev det såhär att jag alltid blev utkastad, för att jag frågade för mycket, för att jag måste veta, alltså här förstå grunden till allting för att kunna förstå det. Och då är man ute och svävar, men det är ju lite det ADHD är. Alltså, **det var aldrig menat att jag skulle lyckas i den vanliga skolan.**"*

"Så som jag är uppvuxen har det alltid i alla sammanhang funnits folk som vill ha något av mig ... men så känns det inte här. Vi är alla här för att plugga. ... När jag kommer hit är jag glad, vill studera. Min lärare ser mig inte som ett barn, hon ser mig som en person som bara behöver hjälp ibland. Och ibland kan vi hjälpa våra lärare."

*"[På folkhögskola går inte] folk som kommer från en mer disciplinerad bakgrund ... folk som tog tag i sina studier som unga... Det kommer från disciplin, 100 procent. Vissa hade akademiska mål som unga, jag har grov respekt för såna människor. ... Det handlar om att komma från en stark familjerelation, en disciplinerad familj. När man är i tidiga tonåren har man inte mål naturligt, men man kan vilja imponera... göra sin familj glad, visa föräldrar, sen händer tonåren... livet händer... vissa klarar det andra inte, **alla är inte tillräckligt starka.**"*

"Shit, jag ska inte börja på folkhögskola för då kommer folk tro att jag är helt IQ-befriad, eller ett problembarn."

"...på sättet kanske folk reagerar, på sättet folk kanske blir lite... som ett förhör kan man säga, när man säger att man går på folkhögskola där liksom. Då kanske folk blir: går du på folkhögskola? Man hör ju på tonen och ett ansiktsuttryck när man kanske säger vart man pluggar till någon, då den blir såhär: Går d u [överdrivet betonat] på folkhögskola?"

"...jag skäms ju lite [över att gå på folkhögskola]..."

"...jag tyckte det var jättepinsamt att säga att jag gick folkhögskola."

"Istället för att säga att jag bor i Gottsunda, säger man att man bor i södra Uppsala för det är ju samma sak. Men du bor i Gottsunda. Det beror på vem som frågar, bor jag i Gottsunda eller Uppsala . Lite så. Men det kan man ju inte göra när man pluggar, då är det lögn. Jag pluggar ju på 'folkis'."

[Ortsnamnen i citatet har ändrats.]

Reflektioner

Allmän kurs, och de utmaningar som är förknippade med den, är en av folkhögskolans starkaste traditioner.

Deltagare uppskattar folkhögskolan, men behöver samtidigt hantera en känsla av skam över sitt skolmisslyckande och över sin annorlunda studieväg.

“Det är alltid drabbade som går på folkhögskola. ... Du är drabbad av familjen, du är drabbad av situationen, du är drabbad av din relation, du är drabbad av någonting, det är därför allting har gått snett, du har hamnat här ... Hur ska man förklara det? Alltså, drabbad, du har blivit torterad, du har blivit pressad, på negativt sätt, när du inte riktigt kunnat komma igång med ditt liv som du borde göra det, så du ligger på något sätt back...”

Folkhögskolan skapar en ny stress, en fortsatt osäkerhet

*“Det här är en möjlighet, det är en möjlighet för alla. Den tanken kanske vi alla har. Det **i framtiden** här är en möjlighet som kan göra att man mår bättre, att det finns en möjlighet att **bli någonting** här. **Härifrån**, alltså. Det är **en början**. ... Ett hopp, kanske.”*

Reflektioner

Allmän kurs, och de utmaningar som är förknippade med den, är en av folkhögskolans starkaste traditioner.

Deltagare uppskattar folkhögskolan, men behöver samtidigt hantera en känsla av skam över sitt skolmisslyckande och över sin annorlunda studieväg.

Folkhögskolan har sannolikt mycket att vinna på att vara den lustfyllda mötesplats vi strävar efter att vara.